

Alle 3-vuotiaiden lasten karkeamotoristen taitojen ja omaehtoisen liikkumisen tukeminen liikunnallisten oppimisympäristöjen avulla

ROKL0724 Kandidaatintutkielma (8op)

Laatijat:
Liinu Jokela
Oona Kiviniemi

30.4.2025
Rauma

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO
Kasvatustieteiden tiedekunta

Oppiaine: ROKL0724 Kandidaatintutkielma

Tekijät: Liinu Jokela ja Oona Kiviniemi

Otsikko: Alle 3-vuotiaiden lasten karkeamotoristen taitojen ja omaehtoisen liikkumisen tukeminen liikunnallisten oppimisympäristöjen avulla

Ohjaaja(t): Yliopistonlehtori Tarja-Riitta Hurme

Sivumäärä: 27 sivua

Päivämäärä: 30.4.2025

Tässä kandidaatintutkielmassa selvitettiin, millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista karkeamotorista harjoittelua. Sen lisäksi tutkittiin, millä tavalla opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista monipuolista liikkumista. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Tutkimuksessa haastateltiin neljää varhaiskasvatuksenopettajaa eri päiväkodeista. Haastatteluaineisto analysoitiin käyttämällä teoriaohjaavaa sisällönanalyysia.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että opettajat tukevat lasten omaehtoista liikkumista käyttämällä tiloja monipuolisesti hyödyksi. Opettajat hyödyntävät erilaisia välineitä, jotka innostavat lapsia liikkumiseen. Turvallisuus nousi myös tärkeäksi käsitteeksi, kun puhuttiin liikkumisen mahdollistamisesta eri ympäristöissä. Opettajat korostivat myös päiväkodin ulkopuolisten ympäristöjen, kuten metsän tärkeyttä omaehtoisen liikunnan toteutumisessa sekä karkeamotoriikan harjoittelussa.

Päiväkotiympäristön tulisi olla lapsia innostava ja täynnä mahdollisuuksia liikkumiselle. Ympäristö vaikuttaa siihen, miten lapsi haluaa käyttää sitä hyödyksi liikkumisessa. Aikuisten merkitys on suuri omaehtoisen liikunnan toteutumisessa ja siinä, miten he antavat lapsille mahdollisuuksia ja vapauksia toteuttaa liikuntaa arjen tilanteissa.

Avainsanat: Alle 3-vuotiaat lapset, karkeamotoriset taidot, liikunnalliset oppimisympäristöt, omaehtoisuus

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Teoreettinen viitekehys	6
2.1	Liikunnallinen oppimisympäristö varhaiskasvatuksessa	7
2.2	Perusliikuntataitojen opettaminen lapsille	7
2.3	Alle 3-vuotiaiden lasten karkeamotoriikan kehittyminen	8
2.4	Lasten omaehtoinen liikunta	9
3	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	10
3.1	Ensimmäinen tutkimuskysymys	10
3.2	Toinen tutkimuskysymys	10
4	Menetelmä	11
4.1	Osallistujat	11
4.2	Aineisto	11
4.3	Aineiston käsittely ja analyysi	12
5	Tulokset	14
5.1	Millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista karkeamotorista harjoittelua?	14
5.2	Millä tavalla opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista monipuolista liikkumista?	16
6	Luotettavuus ja eettisyys	19
7	Pohdinta	20
	Lähteet	22
	Liitteet	24
	Liite 1. Tutkimuslupa	24
	Liite 2. Tietosuojailmoitus	26

1 Johdanto

Sääkslahden (2018) mukaan liikuntakasvatuksessa tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kehitystä liikunnan avulla ja pyrkiä luomaan lapselle liikunnallisesti aktiivinen elämäntapa. Kehityksen osa-alueita ovat fyysinen ja motorinen kasvu sekä kehitys, kognitiivinen kehitys, psyykinen kehitys ja sosioemotionaalinen kehitys. Jo alle 1-vuotiaita tulisi kannustaa ja rohkaista itsenäiseen liikkumiseen, kuten esineiden tavoitteluun. Taaperoikäisen lapsen tulisi kyetä itsenäisesti liikkumaan, esimerkiksi kävelemään ja juoksemaan, jolloin aikuisten tavoitteena on kannustaa lapsia syventämään jo opittuja taitoja.

Tutkielman aihe liittyy varhaiskasvatussuunnitelman (2022) kohtaan “Kasvan, liikun ja kehityn”. Kohdassa mainitaan, että “Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista.”. Tutkimus keskittyy alle 3-vuotiaisiin lapsiin eli taaperoihin. Tarkoituksena on selvittää, millaisia omaehtoista liikkumista tukevia oppimisympäristöjä päiväkodeilla on. Tarkoituksena on myös saada selville, ovatko päiväkodin tilat lasten omaehtoiselle liikkumiselle sopivia. Omaehtoinen liikkuminen on lapsen itse toteuttamaa liikkumista avustuksella tai ilman (Finne, 2017). Lisäksi tavoitteena on selvittää, miten opettajat käyttävät päiväkodin ympäristöjä lasten omaehtoiseen liikuntaan ja karkeamotoriikan tukemiseen. Motoriset perustaidot esimerkiksi käveleminen ja juokseminen kuuluvat karkeamotorisiin taitoihin, joiden toteutumiseen tarvitaan suurten lihasryhmien käyttöä (Jaakkola, 2010).

Aihe on tärkeä, koska liikunta on olennainen osa alle 3-vuotiaiden lasten päivittäistä elämää ja kehitystä. Opetushallituksen suositukset (2022) korostavat liikunnan merkitystä seuraavasti: “Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveille kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille”. Alle 3-vuotiaat oppivat erilaisia liikunnan taitoja ensimmäisistä liikehdinnöistä lähtien. On tärkeää, että lapset saavat harjoittaa omaehtoista eli itsenäistä ja spontaania liikkumista, mikä yleensä tapahtuu lapsen omasta halusta ja mielenkiinnosta. Koko varhaislapsuuden motorinen kehitys luo perustan myöhemmille liikuntataidoille ja fyysiselle aktiivisuudelle. Tutkielmassa perehdytään oppimisympäristöihin, opettajien käytäntöihin, liikuntakasvatukseen ja omaehtoiseen liikkumiseen.

Aiempiä tutkimuksia omaehtoisesta liikkumisesta ja sen tukemisesta on vähän. Sääkslahden (2018) mukaan varhaiskasvatuksessa on tarkoituksena kehittää jo lapsen opittuja taitoja ja syventää niitä. Aikaisempaa tutkimusta löytyy siitä, miten olisi tärkeää korostaa kattavan liikuntakasvatuksen koulutuksen tarvetta varhaiskasvatuksen opettajankoulutusohjelmissa,

jotta pätevyys parantuisi ja asenteet olisivat positiivisia liikunnan opettamiseen (Soini ym., 2021).

2 Teoreettinen viitekehys

Opetushallituksen (2022) mukaan varhaiskasvatus on tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Sen tarkoituksena on edistää lasten kasvamista, kehitystä ja oppimista yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuslaki (540/2018) korostaa pedagogiikan merkitystä ja varhaiskasvatuksen opettajien sekä erityisopettajien pedagogista vastuuta. Sanalla pedagoginen viitataan siihen, että kasvatus, opetus ja lasten kehityksen tukeminen ymmärretään varhaiskasvatuksen ytimeksi (Karila & Lipponen, 2013).

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018) määritellään varhaiskasvatuksen tavoitteiksi lapsen iän ja kehityksen mukaisen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Lain 3§:n mukaan varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen oppimisen edellytyksiä, elinikäistä oppimista sekä toteutetaan lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, joka on kokemukseltaan positiivisia. Varhaiskasvatuksen opettajilla on keskeinen rooli lasten liikunnan ja kokonaisvaltaisen kehityksen tukemisessa varhaisvuosina (Soini ym., 2021).

Pullin (2007) mukaan varhaiskasvatuksen liikuntasuosituksot perustuvat varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) kohdassa ”Kasvan, liikun ja kehityn” on määritelty varhaiskasvatuksen tehtäväksi luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan varhaiskasvatuksessa lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin. Samalla huolehditaan riittävästä mahdollisuudesta omaehtoiseen liikkumiseen päivittäin. Heleniuksen (2001) mukaan liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Hän korostaa, että opettajan johtaman toiminnan rinnalla kulkevat lasten oma vapaa leikki ja toiminnat, joissa aikuinen on lapsia auttamassa.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan fyysisellä aktiivisuudella tarkoitetaan eritasoisia liikunnan tapoja, jotka ovat lisäksi kuormittavia. Fyysinen aktiivisuus on osa päivittäistä elämää. Sopiva määrä liikuntaa lisää terveyttä ja toimintakykyä. Fyysiseen aktiivisuuteen sisältyy päivän aikana tapahtuvaa liikuntaa, joka voi olla ohjattua tai omaehtoista liikuntaa.

2.1 Liikunnallinen oppimisympäristö varhaiskasvatuksessa

Päiväkodit ovat merkittäviä lapsuuden oppimisympäristöjä. “Päiväkotiympäristö on osa yhteiskunnan koulutuspolitiikkaa” (Karila & Lipponen, 2013, s.73). “Varhaiskasvatuksessa oppimisympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen.” (Opetushallitus, 2022, s.18). Turvallinen ympäristö kannustaa lapsia tutkimaan ja kokeilemaan (Salpa, 2007). “Varhaiskasvattajien tehtävänä on luoda lapsille liikuntaa houkutteleva ympäristö, poistaa liikuntaan liittyviä esteitä ja opettaa turvallista liikkumista eri ympäristöissä” (Pulli, 2007 s.16).

Huangin ym., (2022) mukaan fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen liittyy myös ympäristön tuomia vaikutuksia ja mahdollisuuksia. Aiempien tutkimusraporttien mukaan lasten terveyden ja fyysisen kunnon kehittyminen liittyy vahvasti päiväkotiympäristöön ja siellä olevien urheiluvälineiden ja -tarvikkeiden määrään. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) mainitaan, että oppimisympäristöjä suunnitellaan ja rakennetaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä lasten kanssa. Lapsilla tulee olla mahdollisuus tutkia maailmaa kaikilla aisteillaan ja kehollaan. Oppimisympäristöt tarjoavat lapsille vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen sekä leikkeihin ja peleihin. Leikki- ja toimintavälineitä tulee olla saatavilla huomioiden monipuolisuuden, lasten ikätaidot, pedagogisuuden ja turvallisuuden.

Sääkslahden (2018) mukaan päiväkodin ulkotilojen toimintaympäristöihin kuuluvat rakennettu sekä rakentamaton tila. Rakennettuja tiloja voivat olla esimerkiksi pihatelineet ja puistot. Rakentamattomia ulkotiloja ovat muun muassa rinteet, mäet ja erilaiset maastot. Piha-alueilla pitäisi olla sopivia paikkoja tasapainoiluun, juoksemiseen sekä hyppimiseen. Päiväkodin sisätilojen tulisi olla sellaisia, missä lapsilla on tilaa liikkua ja leikkiä. Pitkät ja suuret käytävät sekä ryhmätilat innostavat lapsia liikkumaan tilanteessa kuin tilanteessa.

2.2 Perusliikuntataitojen opettaminen lapsille

Lasten liikunnan määrä ja laatu on tärkeää ottaa entistä tarkemmin huomioon, sillä tutkimukset näyttävät, että lapset liikkuvat liian vähän terveellisen kehityksen kannalta (Hujala & Turja, 2020). Perusliikuntataidoilla tarkoitetaan Jaakkolan (2016) mukaan liikunnan perustaitoja, joita ovat juokseminen, hyppääminen, heittäminen sekä kiinniottaminen. Nämä taidot ovat pohja kaikelle motoriselle kehitymiselle elämän aikana. Motoriset perustaidot jaotellaan kolmeen ryhmään; liikkumistaitoihin,

välineenkäsittelytaitoihin ja tasapainotaitoihin. Motoristen perustaitojen harjoittelu kuuluu liikuntakasvatuksen suunnitelmaan ja on tärkeä osa alle 3-vuotiaiden lasten liikunnan ja taitojen harjoittelussa (Opetushallitus, 2025).

Jaakkola (2016) mukaan alle 3-vuotiaat lapset ovat vielä kehittämässä perusliikkumistaitojaan, kuten juoksemista. Varhaiskasvatuksessa juoksemisen opettelu tapahtuu luontevasti, sillä lapset liikkuvat usein juosten paikasta toiseen. Juoksemisen harjoittelu on osa heidän päivittäistä tekemistään, ja se tapahtuu usein leikkien tai pelien muodossa. Lapset oppivat usein juoksemisen perusteita noin puolentoista vuoden iässä, mutta varsinaisen juoksun oppiminen tapahtuu noin 2–3-vuotiaana. Lasten juoksutaito kehittyy itsestään paremmaksi, jos he osallistuvat esimerkiksi paljon ulkoleikkeihin. Opettajat voivat edistää oikeaoppisen juoksun kehittymistä erilaisilla peleillä ja harjoitteilla, joissa opitaan oikeanlaista juoksutekniikkaa.

2.3 Alle 3-vuotiaiden lasten karkeamotoriikan kehittyminen

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on kehittää lasten kehonhallintaa sekä motorisia perustaitoja eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) mainitaan, että “Lasten tulee saada kokemuksia yksin, parin ja ryhmän kanssa liikkumisesta.” (OPH, 2022. s. 52). Zimmer (2002) mainitsee, että ensimmäisen ikävuoden aikana lapsen itsenäistyminen etenee nopeasti ja kasvavan itsenäisyyden merkinä on liikkumiskyvyn lisääntyminen. Motoristen taitojen kannalta lapsen varhaiset vuodet ovat tärkeitä. Lapsen biologinen kehittyminen mahdollistaa erilaisten karkeamotoristen eli suurilla lihasryhmillä suoritettavien taitojen oppimisen, mikäli ympäristön olosuhteet sen sallivat (Gallahue ym., 2012).

Zimmerin (2002) mukaan varhaislapsuuden motoriselle kehitykselle on tunnusomaista eriytyminen ja integraatio. Ensimmäisten elinkuukausien aikana motoriikka kehittyy vauhdilla, ja liikkeet erilaistuvat ja eriytyvät. Samalla kun lapsen yksittäiset suoritukset lisääntyvät, keskushermostossa käynnistyy koordinaatio ja ohjaus. Liikkeen erillisten osasten integrointi luo kokonaisia liikekuvioita. Esimerkiksi käveleminen on monen muun vaiheen tuottama kehitys, koska sitä ennen lapsi on ryöminyt, kontannut ja seisonut. 1–3 ikävuoden vaiheessa lapsen oppima juokseminen ja kävelytaito kohentuu, ja lapsi oppii uusia taitoja, kuten esimerkiksi hyppäämään, kierimään, roikkumaan, tasapainoilemaan ja kantamaan. Kolmannen elinvuoden lopussa näkyy myös kiinniottamisen yritykset.

2.4 Lasten omaehtoinen liikunta

On tärkeää, että lapset saavat liikkua omaehtoisesti ja spontaanisti (Taimela ym., 2010). Pullin (2007) mukaan omaehtoisella liikunnalla tarkoitetaan liikkumista, jossa lapset liikkuvat omasta mielenkiinnostaan joko yksin tai muiden kanssa. Kasvattajan didaktisiin taitoihin kuuluvat lasten omaehtoisen liikunnan tukeminen sekä ohjattujen liikuntatuokioiden suunnittelemineen. Varhaiskasvatusryhmän aikuisilla tulisi olla samanlaiset käsitykset lapsen omaehtoisen liikunnan mahdollistavista sekä rajoittavista tekijöistä, jotta lapsen omaehtoinen liikunta lisääntyisi (Sääkslahti, 2018).

Sääkslahden (2018) mukaan ympäristö vaikuttaa siihen, miten lapsi haluaa käyttää sitä hyödyksi liikkumisessa. Ulkona lapsia houkuttelevia asioita ovat erilaiset maastot, kuten metsät ja leikkikentät sekä erilaiset liikuntavälineet. Päiväkodin sisätilojen tulisi olla sellaisia, missä lapsilla on tilaa liikkua ja leikkiä. Pitkät ja suuret käytävät sekä ryhmätilat innostavat lapsia liikkumaan tilanteessa kuin tilanteessa.

Pulli (2007) mainitsee, että leikkimisen toteutuminen edellyttää tiettyjä valmiuksia, kuten asennon hallintaa, käden ja silmän yhteistyötä, koordinaatiota sekä itsenäistä liikkumista. Leikin kautta lapsi oppii ymmärtämään asioiden ja esineiden merkityksen. 10–12 kuukauden ikävaiheessa leikki merkitsee lapselle ympäröivän todellisuuden ymmärtämistä, jota tutkitaan, kokeillaan ja havainnoidaan. Salpan (2007) mukaan leikkiin kuuluva itsenäinen liikkuminen antaa lapselle elämyksiä ja oppimisen tuomaa iloa. Kokemusten kautta lapsi oppii tunnistamaan kehonsa rajoituksen tiedollisesti, taidollisesti ja emotionaalisesti.

3 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin, millaisia oppimisympäristöjä olisi hyödyllistä olla tukemassa alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista karkeamotorista harjoittelua sekä millaisia oppimisympäristöjä opettajat käyttävät alle 3-vuotiaille tukeakseen heidän karkeamotorista harjoitteluansa ja omaehtoista liikkumista. Tutkimukseen valikoitui seuraavat kaksi tutkimuskysymystä.

1. Millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista karkeamotorista harjoittelua?
2. Millä tavalla opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista monipuolista liikkumista

3.1 Ensimmäinen tutkimuskysymys

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tavoitteena oli selvittää, millainen käsitys opettajilla on liikunnallisesta ympäristöstä varhaiskasvatuksessa ja kuinka tärkeänä he pitävät liikunnallista ympäristöä. Tutkimuksessa selvitettiin, millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista liikkumista ja karkeamotoristen taitojen harjoittelua.

3.2 Toinen tutkimuskysymys

Toisen tutkimuskysymyksen tavoitteena oli selvittää, millaisia oppimisympäristöjä varhaiskasvatuksen opettajat itse käyttävät alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoiseen ja monipuoliseen liikkumiseen. Tutkimuksessa selvitettiin lisäksi millaisin keinoin opettajat pyrkivät tukemaan omaehtoisen liikkumisen toteutumista.

4 Menetelmä

Kandidaatintutkielmamme toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, mikä tarkoittaa ymmärtämistä tutkimuskohteen laadusta, menetelmän ominaisuuksista sekä niiden merkityksistä (Hirsjärvi & Hurme, 2008). Laadullinen tutkimus on luonteeltaan empiiristä, ja siinä on kyse empiirisen analyysin tavasta tarkastella havaintoaineistoa ja argumentoida (Tuomi & Sarajärvi 2018). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään siis kokonaisvaltaiseen tiedonhankintaan (Hirsjärvi & Hurme, 2008). Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan laadullinen tutkimus perustuu aineistoihin ja niiden pohjalta tehtyihin analyyseihin. He korostavat, että laadullinen tutkimus määritellään millaiseksi tahansa tiedonkeruuksi, jonka tarkoitus on kuvailla, mutta ei ennustaa, kuten määrällisessä tutkimuksessa. Tutkimuksessa käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Se tarkoittaa haastattelua, jossa osallistujille esitetään täysin samat kysymykset ja osallistuja saa vastata omin sanoin (Eskola & Suoranta, 1998).

4.1 Osallistujat

Tutkimukseen osallistuivat neljä alle 3-vuotiaiden lasten ryhmissä työskentelevää varhaiskasvatuksen opettajaa. Opettajat olivat kolmesta eri päiväkotiyksiköstä. Tutkimukseen osallistuvilta ei kysytty heidän työkokemustaan tai milloin he ovat valmistuneet varhaiskasvatuksen opettajan ammattiin. Tutkimuksen toteuttamista varten pyydettiin tutkimuslupa erään satakuntalaisen kaupungin varhaiskasvatusjohtajalta sekä päiväkotien johtajilta. Päiväkodin johtajilta saatiin alle 3-vuotiaiden ryhmässä työskentelevien varhaiskasvatuksen opettajien sähköpostiosoitteet. Neljä varhaiskasvatuksen opettajaa vastasi tutkimuspyyntöön, jonka jälkeen sovittiin yhteisesti haastatteluajat.

4.2 Aineisto

Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelut tallennettiin Zoom-sovelluksen avulla aineiston myöhempää käsittelyä varten. Yhden haastattelun kesto oli noin 10 minuuttia. Haastattelujen jälkeen Zoom-tallenteet vietiin Turun yliopiston tietoturvalliseen Seafire-pilvipalveluun. Aineistoa säilytetään 31.12.2025 asti, tai kun tutkielma on valmis. Haastattelu aineisto litteroitiin käyttämällä eksaktia litterointitapaa. Eksakti litterointi tarkoittaa puheen litterointia sanatarkasti, jättämättä mitään täytesanoja

pois. Haastatteluaineistosta litteraattia tuli yhteensä noin 7 sivua fontilla Times New Roman, fonttikoolla 12.

4.3 Aineiston käsittely ja analyysi

Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan sisällönanalyysin avulla voidaan tutkia ja jäsentää tutkittavaa ilmiötä järjestelmällisesti ja objektiivisesti. Menetelmän tavoitteena on tiivistää aineistosta saatava tieto, jotta tutkittavasta ilmiöstä saadaan selkeä kokonaiskuva. Luokkien määrittäminen on sisällönanalyysin keskeinen osa, ja analyysin lopputuloksena syntyy tavallisesti luokkia tai kategorioita, jotka kuvaavat tutkittavaa ilmiötä tai aihetta (Elo & Kyngäs, 2008). Käytimme tutkimuksessamme teoriaohjaavaa sisällönanalyysia.

Elon ym., (2022) mukaan Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä tutkimuksen suunta määräytyy ennalta valitun teorian tai mallin perusteella, mikä auttaa määrittämään tärkeimmät käsitteet ja luokat analyysissä. Tämä eroaa aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä, jossa luokat ja kategoriat muodostuvat suoraan aineistosta ilman valmista teoreettista pohjaa, eikä käytetä valmiita luokittelumalleja. Teoriaohjaavassa analyysissä teoreettinen viitekehys toimii apuna aineiston jäsentämisessä ja kategorisoinnissa (Kyngäs & Kaakinen, 2020).

Tuomen ja Sarajärven (2018) esimerkin mukaisesti aineiston analyysin tekemisessä on käytetty kolmivaiheista prosessia, johon kuului redusointi, klusterointi ja abstrahointi. Redusointivaiheessa aineistosta karsitaan kaikki turha eli jätetään vain kaikki oleellinen. Tässä tutkimuksessa tämä tarkoitti haastatteluiden litteraateista turhien täytesanojen ja toistojen poistoa. Seuraavassa vaiheessa aineisto klusteroitiin eli ryhmiteltiin luokkiin. Tämä tarkoittaa perusteellista aineiston tarkastelua ja samankaltaisten ilmauksien löytämistä ja ryhmittelemistä luokkiin. Seuraavassa vaiheessa aineisto abstrahoidaan eli käsitteellistetään. Tämä tarkoittaa edellisessä vaiheessa tehtyjen luokkien yhdistelemistä ja niistä syntyviä teoreettisia käsitteitä.

Taulukko 1

Esimerkki aineiston analyysivaiheesta

Vastaus	Pelkistys	Klusterointi	Abstrahointi
<p>“Pyöritään monenlaisissa ympäristöissä, metsässä käydään ja erilaisissa maastoissa niin on hyvä et tulee semmosta eri maastoissa liikkumista”</p>	<p>“Pyöritään monenlaisissa ympäristöissä, pihalla, metsässä ja erilaisissa maastoissa”</p>	<p>“Hyödynnetään monenlaisia ympäristöjä ja maastoja monipuolisesti”</p>	<p>“Erilaisten ympäristöjen mahdollistaminen”</p>
<p>“Noo esim pienil lapsil esim mihin lapsi voi nousta seisomaan tai mitä voi työntää tai mist voi ottaa tukee, tai pallot tai mikä saa lapsen kiinnostumaan liikkumisesta”</p>	<p>“Jotakin jonka avulla lapset opettelevat seisomaan ja ottamaan tukea. Pallot saavat lapset kiinnostumaan liikkumisesta.”</p>	<p>“Seisomista tukevat laitteet, pallot”</p>	<p>“Välineiden hyödyntäminen”</p>
<p>“Mutta että just toi että annetaan sitä tilaa ja meillä on tuossa ryhmätilassa että he itse kiipeää sinne tuolille, että niinku että aikuinen tietty katsoo, että se pääsee siihen turvallisesti, mutta että just että annetaan niinku tilaisuus mennä ite”</p>	<p>“Annetaan lapsille tilaa ja vapautta, kun he saavat itse kiivetä tuolille. Aikuinen katsoo, että lapsi pääsee sinne turvallisesti, mutta annetaan mahdollisuus mennä itse.”</p>	<p>“Aikuiset antavat lapsille mahdollisuuksia liikkua, mutta turvallisuus huomioiden.”</p>	<p>“Turvallisuus”</p>

5 Tulokset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista karkeamotorista harjoittelua. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, millä tavalla opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista monipuolista liikkumista. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelemalla varhaiskasvatuksen opettajia. Alla kuva opettajien nostamista käsitteistä, jotka he liittivät omaehtoisuuteen ja karkeamotoriikkaan liikunnallisessa oppimisympäristössä.

Kuva 1.

Omaehtoisen liikkumisen tekijät.

5.1 Millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista karkeamotorista harjoittelua?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla selvitettiin, millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat taaperoiden omaehtoista liikkumista. Haastatteluissa opettajat toivat esille, että omaehtoisen liikkumisen edellytyksiä ovat esimerkiksi riittävän isot tilat, tekemistä houkuttelevat materiaalit ja välineet. Näitä edellytyksiä opettajat kuvaavat seuraavasti:

“pitkät käytävät mahdollistaa niinku erilaista liikkumista ja sitten sitten toki tavallaan näin kun nää eriytetyt huonetilat, niin ne mahdollistaa” (Opettaja 3)

“Meillä on ryhmätiloissa lasten saatavilla tota kaikenlaisia liikuntavälineitä ja apuvälineitä” (Opettaja 1)

“paljon myös meillä tykkää musiikista niin sitten saatetaan ottaa vaikka jotkut iltapäivän bileet” (Opettaja 4)

“aikuisen mielessä voi olla ne rajoitteet, et harvemmin ne on ne tilat jotka lapsia estää niinku liikkumasta” (Opettaja 2)

Aineistoesimerkeistä huomataan, että ryhmätiloihin liikuntavälineiden mahdollistaminen ja lasten mielenkiinnon kohteiden huomioiminen, ovat tärkeitä varhaiskasvatuksen liikunnallisen ympäristön mahdollistamisessa. Opettaja 2 nostaa esille sen, että varhaiskasvatuksessa työskentelevä henkilökunta voi asettaa turhiakin rajoitteita lapsien liikkumiselle. Rajojen asettamisen sijaan henkilöstön tulisi tukea lasten omaehtoista liikkumista. Omaehtoisen liikkumisen salliminen kertoo opettajien asenteista omaehtoisen liikkumisen mahdollistamisesta ja liikunnallisen ympäristön tärkeydestä, joita kuvaamme seuraavien aineisto esimerkkien kautta:

“me tykätään sallia, ihan sisälläkin saa juosta ja tehdä kaikkea, koska sitten he oppii siten niitä karkeamotorisia taitoja mitkä on sit yhteydessä niin paljon kaikkiin muihin taitoihin” (Opettaja 1)

“on niinku läsnä joka hetki, et ei olla rajattu sitä liikunnallisiin hetkiin vaan kaikkiin tilanteisiin saa niinku liikuntaa kyllä otettua mukaan.” (Opettaja 2)

“mahdollisuus harjoitella karkean motorisia taitoja ja just että niinku liikuntasuosittelun mukaan” (Opettaja 4)

Kaikki varhaiskasvatuksen opettajat korostivat liikunnan olevan välillä läsnä arjen jokaisessa tilanteessa, eikä sitä pidä sulkea pois. Edellä olevat aineisto esimerkit osoittavat, että opettajat sallivat sisällä juoksemisen, koska se auttaa lapsia karkeamotoristen taitojen kehittymisessä, jotka ovat yhteydessä muihin taitoihin. Lisäksi opettajat korostivat välineiden saatavuuden merkitystä omaehtoisen liikunnan toteutumisessa.

“on niitä välineitä myös täällä niinku omassa ryhmätilassa ja lapsetkin tykkää niitä tosi paljon itse ottaa” (Opettaja 4)

“sit ne on muunneltavissa et voihan sitä välillä itekin kehittää sinne jotain mielenkiintoista, joka johtaa liikuntaan” (Opettaja 1)

“voidaan olla joustavia ja mukauttaa toimintaa sen edetessä” (Opettaja 2)

Aineistoesimerkit tuovat esiin välineiden vapaan käytön mahdollistavan omaehtoisen harjoittelun, jossa tasapainovälineet ja pallot opettajat raportoivat olevan käytetyimpiä. Opettajat kertoivat muokkailevansa mahdollisuuksien mukaan sisätiloja sellaisiksi, että ne edistäisivät liikunnan harjoittamista. Opettajat raportoivat pyrkivänsä olemaan joustavia ja mukauttamaan toimintaa sen edetessä liikunnallisemmaksi. He halusivat myös ottaa lasten ideoita huomioon toiminnassa. Karkeamotoristen taitojen harjoittelua alle 3-vuotiaiden kanssa pidettiin myös tärkeänä, erityisesti päiväkodin ulkotiloissa. Opettajat kuvaavat tätä seuraavasti:

“onhan se ihan loistavaa et tos on toi metsä, niin metsässä liikkuu vähän erilaisissa maastoissa” (Opettaja 1)

“on mahdollisuuksia juosta ja hyppiä ja kiivetä ja pelaila kaikkii pallopelejä ja on monipuoliset mahdollisuudet ja me aikuiset kannustetaan kaikkeen, mut turvallisesti” (Opettaja 2)

Opettajat korostivat metsän tärkeyttä ja maaston monipuolisuutta. He pitivät tärkeänä sitä, että päiväkodin pihassakin olisi maaston vaihtelevuutta, ja metsä olisi lähellä. Kaikista päiväkodeista löytyi erilaisia leikkittelineitä tai liukumäkiä, jossa lapset saavat vapaasti leikkiä ja samalla harjoitella karkeamotorisia taitoja. Turvallisuus osoittautui tärkeäksi käsitteeksi, kun puhuttiin pihan monipuolisesta käytöstä. Esimerkiksi liukumäkeä saa mennä väärään suuntaa, kunhan sieltä ei laske kukaan.

5.2 Millä tavalla opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista monipuolista liikkumista?

Toisen tutkimuskysymyksen avulla selvitettiin, miten opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista liikkumista.

Haastattelussa opettajat toivat esille, että he käyttävät esimerkiksi lapsilähtöisyyttä, liikunnan sallimista ja erilaisia oppimisympäristöjä, kuten päiväkodin ulkopuolisia ympäristöjä.

Lapsilähtöisyyttä opettajat kuvasivat seuraavasti:

“sillain et joissain rajois sitä sit sallii sitä omaehtoista liikkumista ja sit ottaa lapsilta niitä ideoita et lähtee siihen sit mukaan” (Opettaja 2)

“jos mä nyt mietin siis sellaista ihan niinku perus niinku leikkitilannetta niin tai jotain muita arkisia tilanteita, että ei mitään välttämättä ohjattuu tilannetta, niin totta kai sitten tuetaan sitä ja lähdetään mukaan niihin heidän liikkumisiin.” (Opettaja 3)

Varhaiskasvatuksen opettajien mielestä on tärkeää ottaa huomioon lasten mielenkiinnon kohteet ja ideat, jotta toimintaa voidaan mukauttaa myös heidän toiveidensa mukaan ja heille mukavaksi. Lasten omaehtoisen liikkumiseen kuuluu myös aikuisten asenteet ja miten aikuiset lähtevät mukaan lasten aloitteisiin. Opettajat kuvasivat näitä tilanteita seuraavasti:

“No just näin et se niinku sallitaan niinku jos ei mee iha överiks ni sallitaan kaikenlaisis tilanteis et voi liikkuu tai hyppii” (Opettaja 1)

“Välillä myös lähtee aikuisesta. Se että ehdotetaan että hei hei että otettaisiinko sitä hippaa tai sitten siitä alkaakin vähän niinku aikuisen aloitteesta” (Opettaja 4)

Opettajat totesivat sallivansa liikuntaa kaikenlaisissa tilanteissa, kunhan toiminta pysyy hallinnassa. Aikuisten motivaatio ehdottaa ja lähteä leikkiin mukaan on tärkeää lasten monipuolisen ja motivoituneen liikunnan kannalta. Aikuisten kannattaakin seurata ja huomioida tilanteita, joissa voisi ehdottaa lapsille liikuntaan liittyviä hetkiä ja innostaa lapsia mukaan. Liikkumiseen liittyy yleensä myös innostavia välineitä ja liikuntavälineet ovat tärkeä osa niin ohjattuja kuin ei ohjattuja liikuntahetkiä. Opettajat kertoivat välineiden käytöstä seuraavasti:

“Pallot on tosi hyvii ja monipuolisii mitä meil on paljon, mut sit on noi tasapainolaudat” (Opettaja 1)

“Pallot semmoinen takuuvarma ulkona ja sisällä.” (Opettaja 3)

“Than mikä vaan siis niinku mikä lasta kiinnostaa, esim esineisiin tarttuminen tai myös oppimisympäristön vaihtelevainen mielenkiinnonkohteiden mukaan” (Opettaja 2)

“kärryt ja rekat esimerkiksi on tosi hyviä tai jotkut potkupyörät.” (Opettaja 3)

“Kaikkennäköisiä liikuntakortteja missä on jumppaliikkeitä” (Opettaja 3)

“ei tarvitse ehkä niinkään just olla niitä jumppavälineitä, vaan että on silleen silmät avoinna ja miettii että tota, miten voi vaikka jotain luontoa just hyödyntää, sitä ympäristöä missä ollaan.” (Opettaja 4)

Monessa vastauksessa mainittiin pallot, jotka ovat alle 3-vuotiaille kiinnostavia liikuntavälineitä. Niihin on mukavaa tarttua ja niitä voi heitellä, jotka harjoittavat lapsen karkeamotorisia taitoja, mutta myös hienomotorisia taitoja.

Päiväkodin sisätiloissa- ja ulkotiloissa tapahtuvan liikunnan lisäksi, päiväkodin ulkopuolisten ympäristöjen käyttö on tärkeää, jotta lapsi voi tutkia myös hänelle mahdollisesti ei niin tuttuja ympäristöjä ja liikkua eri maastoissa. Opettajat kuvasivat päiväkodin ulkopuolisten ympäristöjen käyttöä seuraavasti:

“Aika paljon me käydään retkillä, ja se on sit sillain et aika paljon me kävellään sinne et kaikki kävelee, saattaa olla rattaat mukana et jos takasin tulomatalla tarvitsee” (Opettaja 1)

“pyöritään monenlaisissa ympäristöissä, metsässä käydään ja erilaisissa maastoissa”
(Opettaja 1)

“Käydään retkillä mahdollisimman paljon ja just pienillä sitä et jaksais itse kävellä”
(Opettaja 2)

“metsä itsessään, niin siellä sitä erilaisissa maastoissa liikkumista” (Opettaja 3)

“sen kerran viikkoon käydään hyödyntämässä päiväkodin pihan ulkopuolisia.” (Opettaja 3)

Varhaiskasvatuksen opettajat kokevat metsän tärkeimmäksi päiväkodin ulkopuoliseksi ympäristöksi, joka tukee alle 3-vuotiaiden lasten karkeamotoristen taitojen kehittymistä ja omaehtoista monipuolista liikkumista. Metsässä on epätasaista ja erilaista maastoa, joka mahdollistaa lasten eri motoriikan osa-alueiden kehittymistä, kuten tasapainon kehittymistä. Metsää hyödynnetään vuodenajan mukaan ja vähintään kerran viikossa.

6 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimusetiikka viittaa eettisesti vastuullisten ja oikeiden toimintatapojen kunnioittamiseen ja edistämiseen tutkimustyössä (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Tutkimuksesta tehtiin tietosuojailmoitus ja kaupungilta haettiin tutkimuslupaa. Haastatteluaineisto litteroitiin tekstitiedostoksi siten, että haastateltavien henkilöllisyys ei paljastu, käyttämällä nimien sijaan “Opettaja 1, opettaja 2”. Lisäksi mahdollisesti haastatteluiden aikana mainitut lasten nimet koodataan tekstitiedostoon “Lapsi 1, lapsi 2”.

Haastattelu oli vapaaehtoinen ja jokaista haastateltavaa kohdeltiin tasa-arvoisesti.

Tutkimuksessa pidettiin huolta siitä, että osallistujien anonymiteetti säilyy. Se on taattu jättämällä pois tiedot, mistä päiväkodeista varhaiskasvatuksen opettajat ovat.

Tutkimusaineistoa ei jaeta ulkopuolisille. Haastattelut tallennettiin Zoom-ohjelmaa käyttäen.

Haastattelutilanteessa haastateltava sai halutessaan pitää kameran kiinni, jolloin videolle tallentui ainoastaan ääni. Haastattelutilanne tallentui kandidaatintutkimusentekijän henkilökohtaiseen tietokoneeseen, minne on pääsy ainoastaan tällä henkilöllä. Tallenne siirrettiin Turun yliopiston tietoturvaliseen Seafile-pilvipalveluun. Tallenne tuhotaan tietoturvallisesti kandidaatintutkimuksen valmistuttua viimeistään 31.12.2025.

Eskola ja Suoranta (1998) kuvaavat laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen kuuluvan uskottavuuden, siirrettävyyden, varmuuden ja vahvistuvuuden. Tässä tutkimuksessa uskottavuutta voidaan arvioida huolellisen tutkimusraportin esimerkiksi aineiston analyysin kuvauksen kautta. Tämä antaa lukijalle mahdollisuuden pohtia tutkimuksemme tulosten oikeellisuutta aineiston analyysin kuvauksen valossa. Tässä raportissa kuvattu tutkimusprosessi on mahdollista toteuttaa missä tahansa varhaiskasvatusyksikössä haastatteleamalla varhaiskasvatuksenopettajia, mikä kertoo tutkimuksen siirrettävyydestä. Aiheesta ei ollut juurikaan aiempia tutkimuksia, joten meillä ei ollut juurikaan ennakkoletuksia tuloksista, mikä hieman heikentää tutkimuksen varmuutta. Tutkimuksen vahvistuvuutta tukevat aikaisemmat tutkimukset lasten liikuntakasvatuksesta sekä varhais- ja liikuntakasvatuksen suositukset ja määräykset, jotka tukevat tutkimuksen tuloksia.

7 Pohdinta

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista karkeamotorista harjoittelua sekä millä tavalla opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista monipuolista liikkumista. Aiheesta ei ollut juurikaan aiempia tutkimuksia, joten ennakkoletuksia tuloksista ei juurikaan ollut. Salpan (2007) mukaan turvallinen oppimisympäristö kannustaa lasta tutkimaan ja kokeilemaan. Turvallisuus olikin yksi esille nousseista teemoista. Varhaiskasvatuksenopettajien haastatteluista selvisi, että lapsia kannustetaan liikkumaan sisä- ja pihaympäristöissä monipuolisesti, kunhan turvallisuuteen kiinnitetään huomiota.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla selvitettiin, millaiset liikunnalliset oppimisympäristöt tukevat alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista liikkumista. Tuloksista selvisi, että isot tilat ja lapsia innoittavat välineet auttavat heitä kiinnostumaan liikkumisesta. Myös Sääkslahden (2018) tutkimuksessa tilojen merkitys tuli ilmi. Opettajat eivät saisi rajoittaa lasten liikkumista liikaa vaan antaa mahdollisuuksia siihen arjen eri tilanteissa. Metsän tärkeyttä korostettiin liikunnallisena ympäristönä maastojen vaihtelevuuden vuoksi. Myös erilaiset telineet ulkona ja välineet sisällä auttavat lapsia karkeamotoristen taitojen kehittämisessä.

Toisen tutkimuskysymyksen avulla selvitettiin, millä tavalla opettaja hyödyntää liikunnallisia oppimisympäristöjä tukeakseen alle 3-vuotiaiden lasten omaehtoista liikkumista. Opettajat nostivat esille lasten ideoiden huomioimisen ja toteuttamisen. He esimerkiksi yrittävät huomioida lasten liikuntaan liittyviä ideoita, joita voitaisiin toteuttaa päivän aikana. Päiväkodin ulkoiset ympäristöt ovat suuressa roolissa omaehtoisen liikkumisen toteutumisessa. Tulokset osoittivat, että lasten olisi tärkeä saada kokemusta erilaisissa maastoissa liikkumisesta. Opettajat pyrkivät käyttämään paljon lapsia innostavia välineitä, kuten palloja, joista lapset pitävät paljon. Lasten terveyden ja fyysisen kunnon kehittyminen liittyy vahvasti päiväkotiympäristöön ja siellä olevien urheiluvälineiden määrään. Tätä Huang ym., (2022) korostivat myös tutkimuksessaan.

Tutkimuksen rajoittavia tekijöitä voidaan pohtia kriittisesti. Tutkimukseen osallistui ainoastaan neljä varhaiskasvatuksenopettajaa, joten haastatteluaineistoa oli hieman vähän. Tulokset olisivat luotettavampia, mikäli tutkimukseen olisi osallistunut useampia haastateltavia. Haastattelukysymykset olivat hieman samankaltaisia toistensa kanssa, mikä rajoitti niihin monipuolista vastaamista. Tutkimuksen aiheesta ei ollut juurikaan aiempia

tutkimuksia, mikä rajoitti tutkimuksen tekemistä. Tutkimus toteutettiin haastatteluna, minkä vuoksi tulokset perustuivat ainoastaan opettajien kertomiin tietoihin. Jatkossa aihetta olisi hyvä tutkia lisää havainnoimalla päiväkotiryhmässä omaehtoisen liikunnan toteutumista ja opettajien keinoja siihen. Lasten omaehtoisen liikunnan tukeminen on tärkeää alle 3-vuotiaden keskuudessa ja aikuisten olisi tärkeä pyrkiä tukemaan sitä miltei arjen jokaisessa tilanteessa.

Lähteet

- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A. & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede*. 34 (4), 215-225.
- Elo, S., & Kyngäs H. (2008). The qualitative content analysis process. *Apr*;62(1):107-15. PubMed.
- Eskola, J., & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino.
- Finne, J. (2017). *Liikkuva lapsi, terveempi aikuinen*. Fitra.
- Gallahue, D.L., Ozmun, J.C., & Goodway, J.D. (2012). *Understanding Motor Development: Infants, Children, Adolescents, Adults*. (7. painos). McGrawHill.
- Helenius, A., (2001). Teoksessa *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. PS-kustannus.
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus.
- Huang, W., Luo, J., & Chen, Y. (2022). Effects of Kindergarten, Family Environment, and Physical Activity on Children's Physical Fitness. *Frontiers in Public Health*, 10. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.904903>
- Hujala, E., Turja, L., & Alijoki, A. (2020). *Varhaiskasvatuksen käsikirja* (5., uudistettu painos.). PS-Kustannus.
- Jaakkola, T. (2010). *Liikuntataitojen oppiminen ja taitoharjoittelu*. PS-kustannus.
- Jaakkola, T. (2016). *Juokse, hyppää, heitä, ota kiinni! Perutaitojen opettaminen lapsille ja nuorille*. PS-kustannus
- Jaakkola, T., Liukkonen, J., & Sääkslahti, A. (2017). *Liikuntapedagogiikka* (2., uudistettu painos.) PS-kustannus.
- Karila, K., & Lipponen, L. (2013). *Varhaiskasvatuksen pedagogiikka*. Vastapaino.
- Kyngäs, H., & Vanhanen L. (1999) Sisällön analyysi. *Hoitotiede* 11(1), 3–12.
- Kyngäs H., & Kaakinen P. (2020) Deductive Content Analysis. Teoksessa K. Mikkonen & M. Kääriäinen. *Content Analysis in Systematic Reviews*. Cham: Springer, 23–30.
- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Saatavilla: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022>
- Opetushallitus. (2025) <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/liikunnan-tavoitteisiin-liittyvat-keskeiset-sisaltoalueet-vuosiluokilla-1-2-3>
- Pulli, E. (2007). *Temppuja taaperoilta*. Tammi.
- Salpa, P. (2007). *Lapsen liikkumisen kehitys*. Tammi.

- Sarajärvi, A., & Tuomi, J. (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Tammi.
- Soini, A., Watt, A., & Sääkslahti, A. (2021). Finnish Pre-Service Teachers' Perceptions of Perceived Competence in Early Childhood Physical Education. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18,6454
<https://doi.org/10.3390/ijerph18126454>
- Sääkslahti, A. (2018). *Liikunta varhaiskasvatuksessa* (2., uudistettu painos.). PS-kustannus.
- Taimela, S., Kujala, U., & Vuori, I. (2010). *Liikuntalääketiede*. Duodecim.
- Varhaiskasvatuslaki (540/2018)
- Virtanen, J. (2001). Teoksessa *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. PS-kustannus.
- Zimmer, R. (2002). *Liikuntakasvatuksen käsikirja. Didaktis-metodisia perusteita ja käytännön ideoita*. LK-kirjat.

Liitteet

Liite 1. Tutkimuslupa

OPINNÄYTETYÖ-/TUTKIMUSLUPAHAKEMUS
Sivistystoimiala

☒ Uusi lupahakemus ☐ Muutos vanhaan lupaan, jonka päätösnumero on		
OPINNÄYTETYÖN/ TUTKIMUKSEN TEKIJÄ	Sukunimi Kiviniemi	Etinimet Oona
	Osoite [REDACTED]	Postinumero ja -toimipaikka [REDACTED] Rauma
	Puhelin [REDACTED]	Sähköpostiosoite [REDACTED]
	Sukunimi (Muut tekijät) Jokela	Etinimi Liinu
	Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö Turun yliopisto, opettajankoulutuslaitos, Rauman kampus	
	Koulutusohjelma/suuntautumisvaihtoehto varhaiskasvatuksen opettaja	
OPINNÄYTETYÖN/ TUTKIMUKSEN OHJAAJA(T) OPPILAITOKSESSA	Nimi Tarja-Riitta Hurme	
	Toimipaikka ja osoite Seminaarinkatu 1, 26100 Rauma	
	Puhelin [REDACTED]	Sähköpostiosoite [REDACTED]
	Oppiarvo ja ammatti KT, yliopiston lehtori	
OPINNÄYTETYÖ/ TUTKIMUS	Opinnäytetyön/tutkimuksen nimi Alle 3-vuotiaiden karkeamotorinen harjoittelu ja liikunta sekä ympäristön tuomat mahdollisuudet ja vaikutukset	
	Opinnäytetyön/tutkimuksen taso ☐ Väitöskirja ☐ Licensiaatti- tutkimus ☐ Pro gradu ☐ AMK-opinnäytetyö ☐ Muu opinnäytetyö ☒ Muu, mikä? kandidaatintutkielma	
	Lyhyt yhteenveto (Opinnäytetyön/tutkimuksen aihe, tarkoitus ja teoreettinen tausta, käytetty tutkimusaineisto, aineiston keruu- ja analysointitapa, tutkimuksen merkityksen arviointi, eettiset näkökohdat.) Tarkoituksena on selvittää, miten varhaiskasvatuksessa tuetaan alle 3-vuotiaiden lasten karkemotoristen taitojen kehittymistä ja millaisia ympäristöjä varhaiskasvatuksen opettajat käyttävät hyödyksi kun tukevat lasten omaehtoista liikkumista. Koemme tärkeäksi tehdä tästä kandidaatintutkielmamme, koska Arts ym., (2022) mukaan lasten fyysisen aktiivisuuden edistäminen varhaislapsuudessa on ratkaisevan tärkeää pienten lasten kasvuun ja kehityksen kannalta, mutta myös pitkällä aikavälillä terveyteen liittyen. Menetelmänä on laadullinen tutkimus ja käytämme puolistrukturoitua haastattelua. Kuvaamme myös päiväkotien pihoja sekä sisäympäristöä, jossa mahdollinen liikunta toteutetaan. Haastatteluaineiston analysoinnissa käytämme laadullista sisällönanalyysia ja analysoimme ottamiemme kuvia. Eettisyyteen liittyen, tutkimuksessamme pidämme huolen, että osallistujien anonymiteetti säilyy. Emme laita päiväkodeista otettuja kuvia raporttiimme emmekä kerro, mistä päiväkodeista opettajat ovat. Haastattelu on vapaaehtoinen eikä yksittäisiä haastatteluja kohdellaan tsa a. arvioit.	

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

OPINNÄYTETYÖ-/TUTKIMUSLUPAHAKEMUS
Sivistystoimiala

YHTEYSHENKILÖ(T) SIVISTYS- TOIMIALALLA	Jotta opinnäytetyö/tutkimuksen teko voidaan suorittaa mahdollisimman joustavasti ja ao. yksikön kannalta mielekkäästi, on tutkijan syytä ennen varsinaista luvanhakua ottaa yhteys tämän yksikön esimieheen tai muuhun vastaavaan henkilöön ja sopia alustavasti tutkimuslähtökohdat. Yhteyshenkilön nimi merkitään tähän.	
	Nimi	Yksikko
	Puhelin	Sähköposti
	Yhteyshenkilö on tarkistanut tutkimussuunnitelman ☐	

HAKEMUKSEN LIITTEET	☒	Opinnäytetyö-/tutkimussuunnitelma, josta ilmenevät opinnäytetyön/tutkimuksen aihe, tarkoitus ja teoreettinen tausta, käytetty tutkimusaineisto, aineiston keruu- ja analysointi, tutkimuksen arviointi, eettiset näkökohdat.
	☐	Kyselylomake
	☒	Muu, mikä? tietosuojailmoitus
	Aineiston keruu-aika (alkaa/päättyy) 1.1.2025-31.12.2025	Opinnäytetyön/tutkimuksen arvioitu valmistumisaika 31.5.2025

TUTKIJAN SITOUMUS JA ALLEKIRJOITUS	<ul style="list-style-type: none"> - Tutkija sitoutuu tietojen käsittelyssä ja suojaamisessa noudattamaan henkilötietolain määräyksiä. - Tutkimuksessa mahdollisesti syntyvät yksittäisten henkilöiden tietoja koskevat tutkimusrekisterit hävitetään tai arkistoidaan henkilötietolaissa edellytetyllä tavalla. - Tutkimusraportista ei ole yksilöitävissä tutkimuksen piiriin tai otantaan kuulunutta henkilöä. - Mahdollisesti tarvittavassa suostumusasiakirjassa tulee ilmetä ao. henkilön lupa käyttää häntä koskevia tietoja, tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus ja henkilöiden mahdollisuus keskeyttää osallistuminen tutkimukseen heti niin halutessaan. - Tutkimuksen valmistuttua tutkimusraportti toimitetaan sivistystoimialan käyttöön. <p>Sitoudun noudattamaan ehdotonta vaitiolovelvollisuutta ja luovuttamaan korvauksetta opinnäytetyöstä/tutkimuksesta sen valmistuttua yhden kappaleen sähköisesti Rauman kaupungin sivistystoimialalle. Mikäli opinnäytetyön/ tutkimuksen teko keskeytyy, tulen ilmoittamaan siitä Rauman kaupungin sivistystoimialalle luvan myöntäneelle.</p>
---------------------------------------	--

ALLEKIRJOITUS	Paikka ja aika	.20
	Allekirjoitus ja nimen selvennys	

Hakemuksen ja valmistuneen opinnäytetyön/tutkimuksen palautus:

Rauman kaupungin sivistystoimiala

PL 41

20400 Rauma

Valmistunut opinnäytetyö/tutkimus lisäksi sähköisesti:

rauman.sivistystoimiala@rauma.fi

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus

1. Rekisterin nimi: Varhaiskasvatuksenopettajien käsityksiä lasta aktivoivista oppimisympäristöistä

2. Rekisterinpitäjä: Liinu Jokela ja Oona Kiviniemi

3. Vastuhenkilön yhteystiedot: liinu.jokela@utu.fi ja oona.kiviniemi@utu.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot: liinu.jokela@utu.fi ja oona.kiviniemi@utu.fi

5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste:

Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on

käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)

rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)

muu mikä _____

6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät:

Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja:

Varhaiskasvatuksen opettajien sähköpostiosoitteet, haastattelutilanteessa esiintyneet käsitykset, kuvat päiväkodin oppimisympäristöistä tiloista

7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät:

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin:

Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

9. Henkilötietojen säilyttämis aika tai sen määrittämisen kriteerit:

10. Rekisteröidyn oikeudet:

Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti.

Poisto-oikeuden toteuttamista arvioidaan tapauskohtaisesti.

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.

11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu:

Varhaiskasvatuksen opettajien sähköpostiosoitteita käytetään haastattelukutsujen lähettämiseen. Päiväkodista otettuja kuvia käytetään myös haastattelutilanteessa aineistona. Muut tiedot kerätään suoraan haastattelututkimukseen osallistuvilta.

Haastatteluaineisto litteroidaan tekstitiedostoksi siten, että haastateltavien henkilöllisyys ei paljastu, käyttämällä nimien sijaan "Opettaja 1, opettaja 2". Lisäksi mahdollisesti haastatteluiden aikana mainitut lasten nimet koodataan tekstitiedostoon "Lapsi 1, lapsi 2". Haastattelu on vapaaehtoinen,

sekä jokaista haastateltavaa kohdellaan tasa-arvoisesti. Emme jaa tutkimusaineistoa ulkopuolisille. Haastattelut tallennetaan Zoom-ohjelmaa käyttäen. Haastattelutilanteessa haastateltava voi halutessaan pitää kameran kiinni, jolloin videolle tallentuu ainoastaan ääni. Haastattelutilanne tallentuu kandidaatintutkimuksentekijän henkilökohtaiseen tietokoneeseen, minne on pääsy ainoastaan tällä henkilöllä. Tallenne siirretään Turun yliopiston tietoturvalliseen Seafile-pilvipalveluun. Tallenne tuhoetaan tietoturvallisesti kandidaatintutkielman valmistuttua, viimeistään 31.12.2025.

12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta:
Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloimnin tekemiseen.